

LỄ HỘI LÀNG DIỀM:

Tôn vinh giá trị Dân ca Quan họ Bắc Ninh

Ngày 5/3 (tức mùng 6 tháng 2 âm lịch), Lễ hội làng Viêm Xá (hay còn gọi là Lễ hội làng Diềm) diễn ra tại phường Hòa Long, thành phố Bắc Ninh, tỉnh Bắc Ninh. Đây là một trong những lễ hội lớn, trên địa bàn nhằm tôn vinh giá trị Dân ca Quan họ Bắc Ninh. Lễ hội được công nhận là Di sản văn hóa phi vật thể năm 2016.

Làng Diềm là một trong 49 làng Quan họ gốc, nơi duy nhất có đền thờ vua Bà - thủy tổ Quan họ. Tương truyền, Lễ hội làng Diềm gắn liền sự tích vua Bà. Vua Bà là con gái của vua Hùng Vương đời thứ 6, tên gọi là Nhữ Nương có nhan sắc xinh đẹp tuyệt trần. Khi công chúa

tới tuần cập kê, nhà vua tổ chức mở hội cướp cầu kén phò mã. Do không ưng thuận người đoạt giải, công chúa Nhữ Nương xin vua cha được ra khỏi kinh thành, chu du thiên hạ. Nàng cùng 7 cung nữ vừa ra khỏi kinh thành bỗng gặp cơn phong vũ cuốn lên trời, sau đó được giáng xuống ấp Viêm Trang (nay là làng Diềm).

Lúc này, ấp Viêm Trang là một rừng cây nước với dân cư thưa thớt. Công chúa Nhữ Nương đã cho khai khẩn đất hoang, lập làng lập xóm, dạy dân làm ruộng, trồng dâu nuôi tằm, ươm tơ dệt lụa, trồng mía... giúp cuộc sống của người dân ấm no. Ngoài ra, bà

còn sáng tác những câu hát, dạy cho người dân cách hát theo lối riêng. Ban đầu chỉ là bên nam hát đối với bên nữ, sau đó, bà triệu tập các nam thanh nữ tú trong làng cho luyện tập thuần thục và nhuần nhuyễn hơn. Lối hát ấy sau này được gọi là Quan họ.

Nghệ nhân Nhân dân Nguyễn Thị Thềm, khu Viêm Xá, phường Hòa Long cho biết, đây không chỉ đơn thuần là vui hội mà qua đó còn giáo dục con cháu lưu giữ truyền thống văn hóa của quê hương. Cùng với đó, những liền anh, liền chị được trải lòng với nỗi nhớ và tình yêu Quan họ.

Anh Nguyễn Văn Trung,

Câu lạc bộ Quan họ Hoài Thị (xã Liên Bảo, huyện Tiên Du) chia sẻ, các liền anh, liền chị không chỉ trao nhau tiếng hát mà chia sẻ với nhau những niềm vui, nỗi buồn. Qua các buổi sinh hoạt giúp anh có thêm vốn liếng Quan họ; học hỏi những lời ca tiếng hát, lối tác phong của Quan họ cổ.

Lễ hội diễn ra với phần lễ và phần hội. Phần lễ được mở đầu bằng màn chạy cờ, tiếp đến là biểu diễn trống hội, tái hiện sự tích vua Bà phát lệnh mở hội Xuân với phần tung cầu, cướp cầu. Tại lễ hội còn có lễ rước ngài thờ, bài vị vua Bà quanh làng với sự tham gia của hàng trăm người. Đám rước dừng lại

ở đền Cùng - giếng Ngọc. Các cụ cao niên trong làng xuống giếng Ngọc lấy nước rồi rước về đền vua Bà làm lễ tẩm vua Bà.

Đến với lễ hội làng Diềm tưởng nhớ vua Bà - thủy tổ Quan họ, người sáng tạo và truyền dạy các làn điệu dân ca Quan họ Bắc Ninh, du khách có dịp hòa mình vào không gian văn hóa truyền thống, độc đáo riêng có của người dân nơi đây như: Hát thờ ở đền vua Bà, đền Cùng - giếng Ngọc; giao lưu hát đối đáp Quan họ trên sân khấu trung tâm lễ hội; hát canh ở nhà chứa Quan họ; hát thuyền; hát tại các gia đình nghệ nhân... Ngoài ra còn có các hoạt động văn hóa, thể thao

sôi nổi khác như: Thi đấu cờ tướng, thi bóng chuyền hơi... và các trò chơi dân gian (đánh đu, cờ tướng, đập niêu, bịt mắt bắt vịt trên cạn)...

Lễ hội làng Diềm tổ chức hằng năm, ngoài thể hiện sự tôn kính các bậc tiền nhân còn nhằm khơi dậy niềm tự hào truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc; nâng cao ý thức trách nhiệm cộng đồng trong công tác bảo tồn, gìn giữ giá trị đặc sắc của Dân ca Quan họ Bắc Ninh. Đây là dịp quảng bá, phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại giúp Dân ca Quan họ Bắc Ninh trường tồn và lan tỏa.

THANH THƯƠNG